

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «КРАЇНОЗНАВСТВО»

Ступінь вищої освіти *Бакалавр*
Спеціальність 291 «*Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*»
Освітня програма «*Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*»
Рік навчання 3, семестр 5, 6
Форма здобуття вищої освіти – *денна*
Кількість кредитів ЄКТС 6
Мова викладання *українська*

Лектор навчальної
дисципліни

Контактна інформація
лектора (e-mail)

URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБіП України

Білан Сергій Олексійович, професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, доктор історичних наук, професор
bilanso@ukr.net

<https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=1569>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом країнознавства є країни і регіони світу як єдині системи, що складаються з різнорідних, але взаємопов'язаних елементів, які діють як єдине ціле на світовій політичній арені.

Метою курсу є формування у студентів комплексного підходу до вивчення країн і регіонів Європи, Північної Америки, Південної Америки, Африки, Азії Австралії та Океанії; уявлення про цивілізаційний підхід до вивчення країн і регіонів; розуміння закономірностей формування сучасної політичної карти планети, глобальних і регіональних тенденцій світового розвитку, а також ознайомлення студентів із найважливішими питаннями проблемного та культурно-образного країнознавства всіх континентів.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13. Здатність бути критичним і самокритичним.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/ семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
5 семестр				
Модуль 1. Методологічні основи країнознавства. Країни Європи				
Тема 1. Науково-методологічні основи країнознавства	2/2	розуміти основні теоретичні положення, важливі вузлові проблеми курсу	Обговорення питань на семінарському занятті	5
Тема 2. Країна як основна одиниця територіальної організації світу	2/2	розуміти основні теоретичні положення, загальні закономірності та тенденції розвитку країн світу	Обговорення питань на семінарському занятті	5
Тема 3. Світова арена та її індикатори	2/2	вміти самостійно осмислювати закономірності та тенденції розвитку країн світу	Обговорення питань на семінарському занятті	5
Тема 4. Європа	2/1	вміти творчо застосовувати набуті знання, розуміти основні теоретичні положення, важливі вузлові проблеми регіону	Обговорення питань на семінарському занятті Виконання самостійної роботи в Elearn	4

Тема 5. Країни Північної Європи	2/1	вміти творчо застосовувати набуті знання, розуміти основні теоретичні положення, важливі вузлові проблеми регіону	Обговорення питань на семінарському занятті. Написання есе	4
Тема 6. Країни Західної Європи	2/1	розуміти контекст реалізації принципів історизму і об'єктивності в оцінці фактів, явищ, подій та персоналій	Обговорення питань на семінарському занятті Написання есе	4
Тема 7. Країни Південної Європи	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформації про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті Написання есе	4
Тема 8. Країни Східної Європи	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформації про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті. Виконання самостійної роботи в Elearn; Написання модульних тестів	4
Модуль 2. Америка				
Тема 9. Америка	2/2	вміти синтезувати набуті знання у відповідне світосприйняття та високу політичну культуру; аналізувати теоретичні положення проблеми	Обговорення питань на семінарському занятті Написання есе	7
Тема 10. Країни Північної Америки.	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформації про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті Виконання самостійної роботи в Elearn	7
Тема 11. Країни Центральної Америки	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформації про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті	7

Тема 12. Карибське море	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформації про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті; Написання есе	7
Тема 13. Країни Південної Америки	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформації про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті; Написання есе	7
Всього за 5 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100
Семестр 6				
Модуль 3. Африка				
Тема 14. Африка	2/2	розуміти тенденції економічного розвитку України і, особливо, її агропромислового комплексу	Обговорення питань на семінарському занятті	5
Тема 15. Країни Східної Африки	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформації про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті; Написання есе	6
Тема 16. Країни Центральної Африки	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформації про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті; Написання есе	6
Тема 17. Країни Північної Африки	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформацію про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті Виконання самостійної роботи в Elearn	6

Тема 18. Країни Південної Африки	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформації про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті; Написання есе	6
Тема 19. Країни Західної Африки	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформації про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті Написання модульних тестів	6
Модуль 4. Азія, Австралія та Океанія				
Тема 20. Азія	2/2	розуміти основні теоретичні положення, загальні закономірності та тенденції розвитку країн світу	Обговорення питань на семінарському занятті	5
Тема 21. Країни Центральної Азії	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформації про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті; Написання есе	4
Тема 22. Країни Східної Азії	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформації про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті; Написання есе	4
Тема 23. Країни Південної Азії	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформації про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті; Написання есе	4

Тема 24. Країни Південно-Східної Азії	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформації про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті; Написання есе	4
Тема 25. Країни Західної Азії	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформації про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті Виконання самостійної роботи в Elearn	5
Тема 26. Австралія та Океанія	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформації про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті	4
Тема 27. Австралія, Нова Зеландія, Меланезія, Мікронезія, Полінезія	2/1	розуміти основні політичні, економічні, соціокультурні характеристики країн світу, узагальнювати структуровану інформації про закономірності, традиції і тенденції розвитку народів світу	Обговорення питань на семінарському занятті Написання модульних тестів	5
Всього за 6 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Відповіді на семінарських заняттях мають спиратися на власноруч підготовлений конспект. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Самостійні роботи повинні бути виконані власноруч відповідно вимог, які до них висуваються.
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Барановський М.О., Дмитренко О.Г. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн (Азія). – Ніжин, 2001.
2. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу: Посібник. – К.: Академія, 2003. – 688 с.
3. Безуглий В.В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: Навч. посібник. – К.: Академія, 2005. – 704 с.
4. Бисага Ю. М. Перша Чехословацька республіка: держава, теорія, влада, право. – Ужгород, 1998.
5. Блій Г. де, Муллер П.П., Шаблій О.І. Географія: світи, регіони, концепти. – К.: Либідь, 2004. – 740 с.
6. Будз М. Д., Постоловський Р. М., Троян С. С. Короткий довідник з комплексного країнознавства (методика країнознавчих досліджень, основні поняття та визначення, країни, персонали). – К.: КІСУ, 2000. – 120 с.
7. Вандіч П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від середньовіччя до сьогодення. – К., 2004. – 463 с
8. Вегеш М. М., Горват Л. В. Нариси історії українців Мароморощини (1918–1945). – Ужгород, 1998.
9. Воронянський О. В. Країнознавство: курс лекцій / О. В. Воронянський. – Харків, ХНТУСГ імені Петра Василенка, 2019. – 78с.
10. Все про світ: країни, прапори, герби: Енцикл. довідник. – К., 2001.
11. Географія та історія Іспанії: Посібник з країнознавства / А.О. Серебрянська. – К., 1998. – 269 с.
12. Гладковский Ю., Лавров С. Економічна і соціальна географія світу. – К.: Либідь, 1991.
13. Гудзеляк І.І., Уманців Б.Б. Хорватія: суспільно-географічна характеристика. – Львів, 2002.
14. Дахно І. І. Країни світу: Енцикл. довід. – К.: МАПА, 2004. – 608 с.
15. Дубович І.А. Країнознавчий словник – довідник. – Л.: Вид. центр ЛНУ, 2002. – 587 с.
16. Економіка зарубіжних країн / За ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського, К.І. Ржепішевського. – К.: ЦУЛ, 2003. – 352 с.
17. Економічна і соціальна географія світу. За ред. Степана Кузика. – 2005. – 672с.
18. Євсеєнко І. В. Українсько-чесько-словацькі культурні зв'язки в міжвоєнний період. К., 1996.
19. Жук П. та ін. Етнополітична карта світу ХХІ ст. Методичний і предметний коментарі / Авт.: П. Жук, Н. Мазур, Р. Соломонюк, Р. Турчак. – Тернопіль, 2000.
20. Задорожний О. В. Україна – Угорщина: міст до наступного тисячоліття. – К., 2001.
21. Ігнат'єв ПМ. Країнознавство. Країни Азії: Навч. посібник. – Чернівці, 2004. – 384 с.
22. Клець В.К. Країнознавство. – Дніпропетровськ, 1998.
23. Книш М.М. Бразилія. Суспільно-географічна характеристика: Навч. посібник. – Л., 2001.
24. Колибанова К. В. Українсько-сербські культурні зв'язки ХVІІІ ст. – К., 1993.
25. Кравченко В. Україна та Румунія: Прихована напруга // Український моніторинг. – 2002. – Осінь.
26. Країнознавство. Навчальний посібник / Я. Б. Турчин, Л. О. Дорош, О. Н. Горбач. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. 276 с.

27. Країнознавство: підручник / В.П. Крижанівський, М.С. Дорошко, В.І. Головченко та ін.; [за ред. М.С. Дорошка]. – К.: Знання, 2012. – 439 с.
28. Кузик С., Книш М. Економічна і соціальна географія країн Америки: Навч. посібник. – Л., 1999.
29. Лановик Б. Економічна історія України та світу. – К., 2002.
30. Лапшин О. Є. Конфлікт у колишній Югославії в загальноєвропейській політиці США. – Одеса, 1999.
31. Лісевич І. Т., Вайнер С. Х. На землі румунській. – К., 1975.
32. Лісничий В. В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн: Навч. посіб. – К.: Профос, 2004. – 336 с.
33. Мадісон В.В., Шахов В.А. Сучасна українська геополітика: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2003. – 176 с.
34. Масляк П. О. Країнознавство: Підручник. – К.: Знання, 2007. – 292 с.
35. Масляк П.О., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Словник – довідник учня з економічної і соціальної географії світу. – К.: Лібра, 1996. – 328 с.
36. Макара М. П., Мигович І. І. Карпатами поріднені: нарис етнополітичної історії і сучасного стану українсько-словацьких взаємин. – Ужгород, 1997.
37. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 528 с.
38. Маначинський О. Л. Косово і Методія: історичне перехрестя. – К., 2001.
39. Масляк П.О. Країнознавство. Підручник. - 2-ге вид., випр. - К.: Знання, 2008. – 292 с.
40. Міжнародні організації: Навч. посібник / За ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського, З. Кутайні. – К.: ЦУЛ, 2007. – 440 с.
41. Мовчан М. Головні мотори європейської інтеграції // Політика і час. – 2003. – С. 68–76.
42. Новіков В. Соціальне партнерство за принципом трипартізму. // Політика і час. – 1997. – №12 – С.54–59.
43. Павлюченко О. Є. Україна в російсько-югославських суспільних зв'язках (друга половина XIX – початок XX ст.) – К. 1992.
44. Панов А.В. Основи країнознавства (Європа): Навч. посібник. – Ужгород, 1999. – 169 с.
45. Парфенов О. О. «Міні-холодна війна». Румунські політики роблять ставку на антиукраїнську кампанію // День. – 2004. – № 189.
46. Пашенко Є. М. Українсько-сербські літературні й культурні зв'язки доби бароко XVII–XVIII ст. – К., 1996.
47. Польща – твій діловий партнер. – К., 2005.
48. Рілл Б. Об'єднана Німеччина і світова політика // Політика і час. – 1998. – №2. – С. 50–60.
49. Ровенчак І. Економічна і соціальна географія Росії. – Л., 2000.
50. Романюк О. Суспільно – політичні трансформації в новоутворених посткомуністичних країнах: спроба системного аналізу // Людина і політика. – 2003. – №5. – С.3–11.
51. Ростов Є. Ф. Економіка країн світу: Довідник. – К.: НВП «Картографія», 1998. – 383 с.
52. Рябов С. Політологічний словник понять і термінів. – К., 2001.
53. Скоропад І.С. Країнознавство. Навчальний посібник. – Львів: Вид – во Львівської комерційної академії, 2006. – 355 с.
54. Сорос Дж. Боснія. – К., 1993.
55. Соціально-економічна географія світу / За ред. С.П. Кузика – Львів: Світ, 2005.
56. Стратегічні інтереси України в країнах Чорноморського регіону та проблеми національної безпеки / Б. О. Парахонський та ін.: Монографія. – К.: НІСД, 2001. – 134 с. (Сер. «Зовнішньополітичні стратегії». Вип. 7).
57. Увесь світ у цифрах і фактах: Довідник. – К.: Мапа, 2004.
58. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, А. С. Гальчинський та ін. – К., 2002. – 470 с.

59. Українсько-угорські історичні зв'язки. Збірник статей. – К., 1964.
60. Уманців Б. Боснія і Герцеговина: суспільно-географічна характеристика. – Львів: ЛНУ, 2004. – 32 с.
61. Циганкова ТМ., Гордєєва Т.В. Міжнародні організації: Навч. посібник. – К., 2001.
62. Шаблій О. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. – Л., 2001.
63. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії: Підручник. – Львів, 2003.
64. Шевчук Л.Т. Китай: соціально-економіко-географічна характеристика. – Л., 1999.
65. Шилова А. В. Роль світового спів товариства в урегулюванні югославської кризи та участь в цьому процесі України. – К., 1998.
66. Юрійчук Ю. А. Національний фактор у суспільно-політичному розвитку Чехії та Словаччини (1989 – середина 1990-х рр.). – Чернівці, 2000.
67. Юрківський В. М. Країни світу: Довідник. – К.: Либідь, 1999. – 368 с.
68. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. – К.: Либідь, 2000. – 416 с.
69. Юрошевич Д. Кризис югославской государственности в конце XX века. – К., 1995.
70. Яценко Б.П. Політична географія. – К.: НАНУ, 2005.
71. Anna Maria Malkoc, Frank Smolinski, Thomas Kral. Celebrate! Holidays in the USA. Washington D.C. 2000.
72. Blijde H.J, Muller P.O. Geography: Realm, Regions and Concepts. New York, 2002.
73. Diana K. Collins Idiomatic Expressions. NY. 1998.
74. Elaine Kim. About the USA. McHenry, Illinois: Delta Systems Co., Inc. 1989.
75. George Clack. Portrait of the USA. NY. 1997
76. Herendergaktuel 2001 – Dortmund, 2000.
77. www.germaniya.com.ua
78. www.germany.kiev.ua